

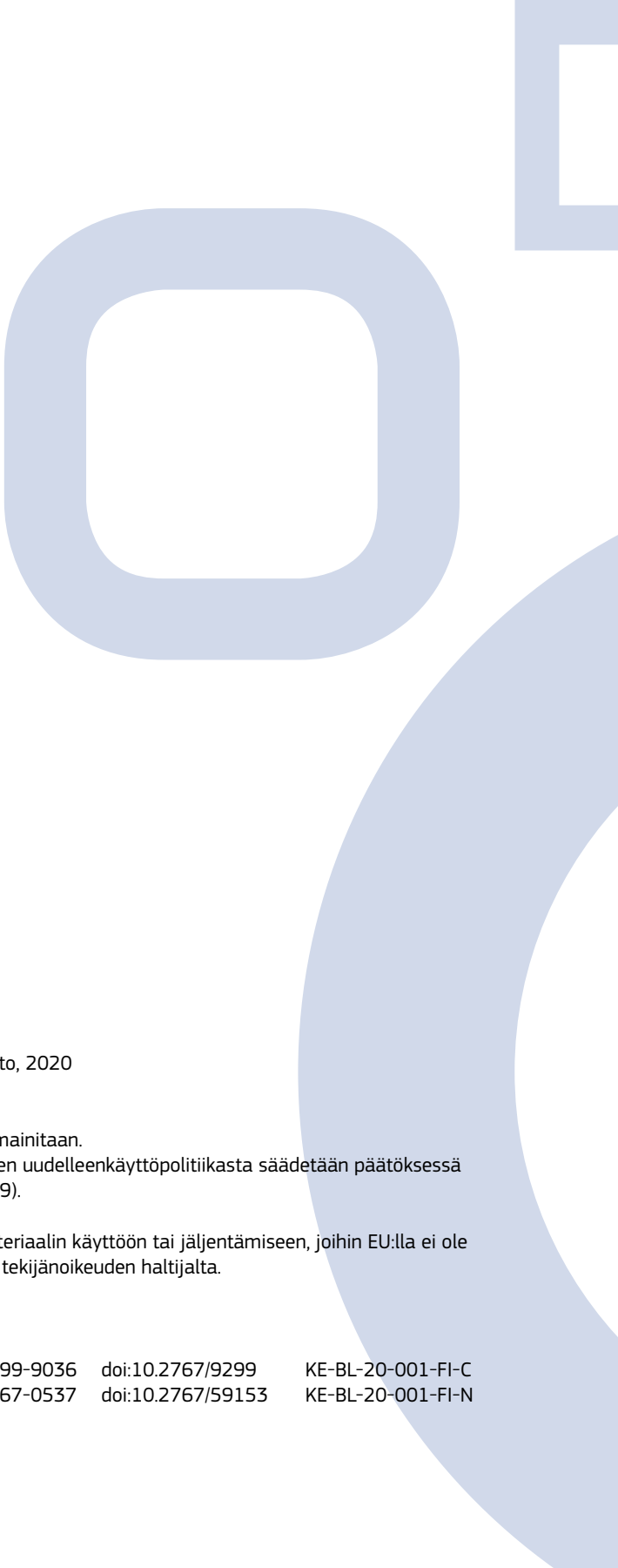
Euroopan
komissio

ESTEETÖN KAUPUNKI -PALKINTO **2020**

Esimerkkejä parhaista käytännöistä, joilla EU:n
kaupungeista tehdään entistä esteettömmämpiä

#EUACCESSCITY

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2020

© Euroopan unioni, 2020

Uudelleenkäyttö on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Euroopan komission soveltamasta asiakirjojen uudelleenkäyttöpolitiikasta säädetään päätöksessä 2011/833/EU (EUVL L 330, 14.12.2011, s. 39).

Sellaisten valokuvien tai sellaisen muun materiaalin käyttöön tai jäljentämiseen, joihin EU:lla ei ole tekijänoikeutta, on pyydettävä lupa suoraan tekijänoikeuden haltijalta.

Kansilehti: © Shutterstock, 2020

Print	ISBN 978-92-76-17384-7	ISSN 2599-9036	doi:10.2767/9299	KE-BL-20-001-FI-C
PDF	ISBN 978-92-76-17369-4	ISSN 2467-0537	doi:10.2767/59153	KE-BL-20-001-FI-N

Sisällys

Alkusanat.....	p4
Esteetön kaupunki -palkinto 2020 – selkokielen versio.....	p5
Johdanto.....	p12
Varsova, Puola – voittaja.....	p13
Castelló de la Plana, Espanja – toinen palkinto.....	p16
Skellefteå, Ruotsi – kolmas palkinto.....	p19
Évreux, Ranska – erityismaininta näkymättömiin vammoihin liittyvästä työstä	p22
Tartto, Viro – erityismaininta ruohonjuuritason lähestymistavasta esteettömyyteen.....	p25
Chania, Kreikka – erityismaininta teknologian käytöstä esteettömän pysäköinnin tarjoamiseksi	p28
Esteetön kaupunki -palkinto täyttää kymmenen vuotta.....	p31
Esteetön kaupunki 2021 -kilpailuun osallistuminen	p44

Alkusanat

© Euroopan komissio

 Helena Dalli, tasa-arvoasioista vastaava EU-komissaari

Minulla on suuri ilo kirjoittaa alkusanat tähän esitteeseen, jonka sivuilla paitsi juhlistetaan kymmenennen Esteetön kaupunki -palkinnon voittajia, myös esitellään tämän arvostetun ja hienoja tuloksia tuottaneen kilpailun yhdeksän aiempaa voittajaa.

Edeltäjäni tavoin aion pyrkiä varmistamaan, että esteettömyys on sekä komission että jäsenvaltioiden tärkeysjärjestyksessä etusijalla. Meidän kaikkien on jatkettava ponnisteluja yhteisen tavoitteemme eteen eli luodaksemme aidosti esteettömän Euroopan vammaisille ja ikääntyneille henkilöille.

Olen seurannut Esteetön kaupunki -palkintoa vuosien mittaan ja nähnyt kaupunkien suurenmoiset saavutukset ja sitoumukset esteettömyyden edistämiseen kaikkialla Euroopassa.

Tämänvuotiset voittajat ja erityismaininnan saaneet kaupungit toimivat innoittajina ja esimerkkinä muille kaupungeille, jotka eivät ole vielä ryhtyneet ratkaisemaan esteettömyyden haasteita – haasteita, jotka koskettavat meitä kaikkia.

Kilpailun voittajakaupunki Varsova on edistynyt valtavasti lyhyessä ajassa. Varsova onkin havainnollistava esimerkki siitä, mitä voidaan saada aikaan, kun yhdistetään poliittinen sitoutuminen ja vammaisia ja ikääntyneitä henkilöitä osallistava toimintatapa.

Palkitut kaupungit sijaitsevat Puolassa, Ruotsissa ja Virossa sekä Espanjassa, Ranskassa ja Kreikassa, mikä osoittaa, että esteettömyyteen pyrkiminen on aidosti koko Euroopan laajuinen liike ja että esteettömyys on sisällytetty kiinteästi osaksi toimintaohjelmia.

Toivotan onnea ja menestystä kaikille tuleviin kilpailuihin osallistuville kaupungeille.

Esteetön kaupunki -palkinto 2020

Selkokielen versio

© Easy-to-read.eu

Keitä me olemme?

Olemme Euroopan komissio
ja Euroopan vammaisfoorumi.

Euroopan komissio ehdottaa lakeja,
jotka tekevät Euroopasta paremman paikan.

Euroopan vammaisfoorumi suojelee
vammainen oikeuksia Euroopassa.

Teemme usein yhteistyötä, jotta Euroopasta
tulisi parempi paikka vammaisille.

Jaamme yhdessä joka vuosi esimerkiksi

Esteetön kaupunki -palkinnon.

Mikä on Esteetön kaupunki -palkinto?

Esteetön kaupunki -palkinto jaetaan joka vuosi
kaupungeille, jotka yrittävät kovasti olla esteettömiä.
Kaupunki on esteetön, kun kaikki ihmiset voivat
asua siellä ja käyttää kaikkia asioita ja palveluja
ilman ongelmia.

© Pixabay

Kaupunki on esteetön,
kun kaikki ihmiset voivat tehdä helposti esimerkiksi näitä asioita:

- mennä bussilla tai metrolla töihin
- ostaa lippuautomaatista matkalipun
- kulkea kaduilla ja mennä sisään julkisiin rakennuksiin, kuten sairaalaan ja kaupungintaloon
- saada tietoa, jota he ymmärtävät.

Tämä on tärkeää kaikille ihmisille
ja erityisesti vammaisille ja ikääntyneille ihmisille.

Usein näissä asioissa on heille esteitä.

Jos asiat eivät ole esteettömiä,
he eivät voi osallistua yhteisön toimintaan,
kuten kaikki muut ihmiset.

He jäävät ulkopuolelle.

Jos esimerkiksi busseissa ei ole luiskia,
pyörätuolia käyttävät ihmiset eivät
voi mennä niillä töihin.

Jos tärkeitä tietoja on vaikea lukea,
älyllisesti kehitysvammaiset ja muut ihmiset eivät välttämättä
kykene lukemaan ja ymmärtämään näitä tietoja.

© 123RF

Esteetön kaupunki -palkinnosta kilpailevat
Euroopan kaupungit pääsevät näyttämään, miten ne ovat
tehneet asioista esteettömiä kaikille ihmisille.

© Easy-to-read.eu

Vuonna 2020 Esteetön kaupunki -palkinto on erityisen tärkeä,
koska -palkinto täyttää kymmenen vuotta.

Se tarkoittaa, että Esteetön kaupunki -palkintoja alettiin jakaa kymmenen vuotta sitten ja niitä jaetaan edelleen joka vuosi.

On hienoa, että Esteetön kaupunki -palkinnot jaetaan joka vuosi. Se muistuttaa kaupunkeja siitä, miten tärkeää on olla kaikkien saavutettavissa.

Mikä kaupunki voitti Esteetön kaupunki 2020 -palkinnon?

Varsova voitti Esteetön kaupunki -palkinnon vuonna 2020.

Varsova on kaupunki Puolassa.

Varsova voitti Esteetön kaupunki -palkinnon, koska se tekee kovasti töitä, jotta asiat olisivat vammaisten ja muiden ihmisten saavutettavissa.

Varsova on onnistunut hyvin tekemään monet asiat ja palvelut esteettömiksi kaikille ihmisille.

Esimerkiksi seuraavat asiat ovat siellä esteettömiä:

- tiet, julkiset tilat ja rakennukset
- liikennevälineet, kuten metrot, bussit ja junat
- julkiset verkkosivustot ja tärkeät tiedot, kuten Varsovan kaupungintalon verkkosivusto.

© Pixabay

Varsovan kaupunki haluaa onnistua tässä työssä.

Siksi kaupungin edustajat tapaavat usein ryhmiä ja toimikuntia, joihin kuuluu vammaisia ihmisiä, ja kuuntelee, mikä heille on tärkeää.

Esteetön kaupunki 2020 -palkinnon voittaja
Varsova sai 150 000 euroa.

Kaksi muuta kaupunkia tulivat kilpailussa toiseksi ja kolmanneksi:

- **Castelló de la Plana** Espanjassa tuli toiseksi ja sai 120 000 euroa.
- **Skellefteå** Ruotsissa tuli kolmanneksi ja sai 80 000 euroa.

Seuraavan kerran Esteetön kaupunki -palkinto jaetaan vuonna 2021.

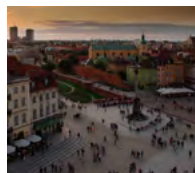
Mitkä kaupungit voivat osallistua?

Kaikki kaupungit eivät voi osallistua Esteetön kaupunki -kilpailuun.

Tällaiset kaupungit voivat osallistua Esteetön kaupunki -kilpailuun:

- Kaupungin on oltava maassa, joka kuuluu Euroopan unioniin.
Euroopan unioni on monen eurooppalaisen maan ryhmä, joka haluaa yhdessä tehdä Euroopasta paremman paikan.
- Kaupungissa asuu yli 50 000 ihmistä.
Jos maassa on vain yksi näin suuri kaupunki, kaksi tai monta pienempää kaupunkia voivat liittyä yhteen.
Jos niissä on yhteensä yli 50 000 ihmistä, nekin voivat osallistua Esteetön kaupunki -kilpailuun.

Tänä vuonna Esteetön kaupunki -palkinnon voittanut kaupunki ei voi osallistua uudestaan ensi vuonna.

Miten Esteetön kaupunki -kilpailuun osallistutaan?

Jos kaupunki haluaa osallistua seuraavaan Esteetön kaupunki -kilpailuun, sen on tehtävä hakemus verkossa, kun hakuaika on alkanut. Tällaisia kaupunkeja johtavien ja tärkeitä päätöksiä tekevien ihmisten pitää täyttää internetissä lomake.

© Pixabay

Lomakkeessa pitää:

- kertoa, miksi juuri heidän kaupunkinsa pitäisi voittaa Esteetön kaupunki -palkinto
- antaa esimerkkejä ja näyttää, miten kaupunki tekee asioista esteettömiä kaikille ihmisille
- kertoa, miten tätä hyvää työtä aiotaan jatkaa tulevaisuudessa.

Saat lisää tietoa lukemalla verkkosivustoamme:
www.ec.europa.eu/social/accesscityaward

Kerromme siellä pian, milloin hakuaika alkaa. Kun hakuaika on alkanut, kaupungit voivat täyttää lomakkeen ja osallistua seuraavaan Esteetön kaupunki -kilpailuun. Seuraa verkkosivustoamme ja lue aiheesta lisää!

© Pixabay

Miten voittaja valitaan?

Kun kaupungit ovat ilmoittautuneet Esteetön kaupunki -kilpailuun, muutamat ihmiset tarkistavat hakemukset yhdessä ja valitsevat voittajan.

© Pixabay

Jokaisessa maassa on ihmisryhmä, joka tarkistaa sen maan kaupunkien hakemukset. He valitsevat enintään kolme kaupunkia, jotka ovat sen maan parhaita.

Sitten toinen eurooppalainen ihmisryhmä tarkistaa kaikki nämä kaupungit ja valitsee, mikä niistä on paras. Tämä kaupunki voittaa vuoden Esteetön kaupunki -palkinnon.

Ryhmään kuuluu vammaisia ja ikääntyneitä ihmisiä. Ryhmät katsovat, mitä kaupungeissa on tehty, jotta asiat olisivat esteettömiä ja kaikille ihmisille sopivia.

Ne tarkistavat esimerkiksi, ovatko nämä asiat kaupungeissa esteettömiä:

- rakennukset ja kadut
- bussit ja metrot
- lippuautomaatit ja pankkiautomaatit
- verkkosivustot ja muu tekniikka, jota ihmiset käyttävät viestintään
- ja ovatko tärkeät tiedot muodossa, jota kaikkien on helppo lukea ja ymmärtää.

© Pixabay

© Pixabay

© Pixabay

© Pixabay

© Easy-to-read.eu

Ryhmät selvittävät, missä kaupungeissa näistä asioista on tehty parhaiten esteettömiä kaikille ihmisille.
Se kaupunki voittaa Esteetön kaupunki -palkinnon.

© Pixabay

Milloin kerromme, kuka voitti?

Joulukuussa 2020 komissio julkistaa Esteetön kaupunki 2021 -kilpailun voittajat.

Lisätietoja

Jos haluat saada lisää tietoa,
lähetä meille sähköpostia osoitteeseen
secretariat@accesscityaward.eu

Voit myös käydä verkkosivustollamme:
www.ec.europa.eu/social/accesscityaward

Johdanto

Vammaisuus vaikuttaa noin 120 miljoonaan kansalaisen elämään kaikkialla Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioissa, ja väestöjen ikääntyessä tämä määrä kasvaa edelleen. Vammaisten henkilöiden tarpeisiin vastaaminen on nyt ja tulevaisuudessa yksi Euroopan painopistealueista.

EU edistää vammaisten ihmisten yhtäläisiä mahdollisuuksia sekä esteettömyyttä. Keskeisenä osana sen strategiaa on pyrkimys kohti esteetöntä Eurooppaa.

Vuonna 2010 perustetulla Esteetön kaupunki palkinnolla pyritään lisäämään tietoisuutta vammaisten henkilöiden kohtaamista haasteista sekä edistämään esteettömyysaloitteita eurooppalaisissa yli 50 000 asukkaan kaupungeissa.

Tämän vuotuisen tapahtuman tarkoituksena on varmistaa, että vammaisilla henkilöillä on muun väestön kanssa yhtäläiset mahdollisuudet osallistua kaupungin elämään. Palkinto myönnetään kaupungille, joka voi osoittaa parantaneensa kaupunkielämän tärkeimpien osatekijöiden esteettömyyttä huomattavasti ja jolla on konkreettisia suunnitelmia uusista parannuksista.

Muille kaupungeille myönnetään erityismainintoja yksittäisistä esteettömyysaloitteista. Palkintokategoriat voivat vaihdella vuosittain.

Esimerkiksi vuonna 2019 Esteetön kaupunki palkintoa jaettaessa otettiin huomioon kulttuuriperinnön eurooppalainen teemavuosi (2018). Vuonna 2020 erityismaininnat myönnettiin työstä, jolla on huomioitu sellaisten henkilöiden tarpeet, joilla on näkymättömiä vammoja, esteettömyyttä edistävästä ruohonjuuritason työstä sekä tietotekniikan hyödyntämisestä liikkumisesteisten henkilöiden pysäköinnissä.

Tämä vuosi on erityinen myös itse palkinnon kannalta, koska tänä vuonna juhlitaan sen kymmenvuotista taivalta. Tämän vuoden voittajien esittelyiden lisäksi tässä esitteessä on ylimääräinen osio, johon on koottu kaikkien edellisten kymmenen voittajan saavutukset. Näin saamme tilaisuuden muistella Esteetön kaupunki palkinnon kulunutta vuosikymmentä. Osiossa kerrotaan myös, miten voittajakaupungit ovat edistyneet kilpailun voittamisen jälkeen, kun ne jatkavat edelleen ponnistelujaan esteettömyyden parantamiseksi.

Varsova

Puola

© Shutterstock

Kymmenennen Esteetön
kaupunki -palkinnon

VOITTAJA

Varsova on Puolan pääkaupunki, ja siellä asuu yli kaksi miljoonaa ihmistä. Molemmiin puolin Veiksel-jokea rakennettu kaupunki kärsi laajoja tuhoja toisen maailmansodan aikana. Vanhakaupunki rakennettiin uudelleen alkuperäisen mallin pohjalta, mutta kaupungin uudessa osassa on leveämmät tiet ja kadut. Varsova on yli kymmenen vuoden ajan tehnyt sinnikkäästi työtä kaupungin esteettömyyden parantamiseksi.

“Kaikkia palveleva suunnittelu on erottamaton osa kaupungin strategiaa”

Tehokas ja vaikuttava kymmenvuotinen toimintasuunnitelma

Varsovan vuosien 2010–2020 toimintasuunnitelma vammaisten henkilöiden hyväksi keskittyy tiedonvälitykseen, koulutukseen, työpaikkoihin, yhteiskuntaan ja infrastruktuuriin. Suunnitelman täytäntöönpanoa seurataan ja mitataan jatkuvasti käyttämällä

valittuja indikaattoreita. Vuonna 2015 ja uudelleen vuonna 2019 suoritettujen arvioinnin tulokset olivat myönteisiä.

Esteettömyydestä vastaava valtuutettu valvoo infrastruktuuriohjelmaa koordinoijaryhmän sekä vammaisten henkilöiden edustajista koostuvan neuvoa-antavan elimen avustuksella. Kaikkia hyödyttävästä esteettömyydestä on tehty osa kaupungin kaikkia toimia, ja se säilyy painopisteenä myös jatkossa.

Esteettömyyden osalta on määritetty neljä asiantuntemusaluetta: rakennettu ympäristö ja julkiset tilat, internet, verkkosivustot ja mobiilisovellukset, asiakirjat sekä yleisötilaisuudet.

Vuodesta 2017 lähtien kaupungilla on ollut myös esteettömyydsosasto, joka perustettiin tukemaan esteettömyydestä vastaavaa valtuutettua. Tähän osastoon kuuluu arkkitehti (joka toimii myös neuvonantajana esteettömyysasioissa), tieinsinööri sekä yleisötapahtumien asiantuntija. Myös digitaalisen kehityksen asiantuntemusta ollaan kehittämässä.

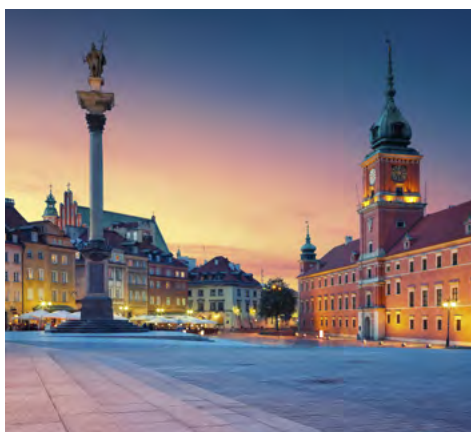
Investointeja esteiden poistamiseen

Kaupungissa on investoitu merkittävästi rakennusteknisten ja muiden esteiden poistamiseen. Vuodesta 2017 lähtien

kaikkien teiden, julkisten tilojen ja uusien tai kunnostettujen rakennusten on noudatettava kaupungin esteettömyysstandardeja. Myös monet kulttuuritilat ovat esteettömiä, ja esteettömyystarkastus suosittelee tehtäväksi kaikkien hankkeiden yhteydessä.

Kaupunkiin on tehty merkittäviä muutoksia esteettömyyden parantamiseksi. Tällaisia muutoksia ovat muun muassa jalkakäytävien korjaustoimenpiteet, jalankulkijoiden korotettujen kadunylityspaikkojen rakentaminen, bussipysäkkien parantaminen sekä uuden valaistuksen ja äänimerkkien lisääminen risteyksiin. Kaupunki on parantanut myös julkista liikennettä ottamalla käyttöön uusia esteettömiä kulkuneuvoja teillä ja raiteilla.

© Shutterstock

Esteetön julkinen tila

© Shutterstock

Uusi esteetön julkinen liikenne

"Minulle esteettömyys merkitsee itsenäisyyttä, joka on yksi tärkeimmistä arvoistani."

Kamila Wróblewska, Varsovan kaupungin viestintäosasto

Lisäksi kaupungissa on perustettu tukiohjelmaa henkilöille, joilla on mielenterveysongelmia, älyllisiä kehitysvammoja tai fyysisiä tai aistivammoja.

Lapsille järjestetään oppimisyöpäjoja, joilla pyritään lisäämään tietoisuutta vammaisten henkilöiden oikeuksista. Vuodesta 2016 lähtien niihin on osallistunut yhteensä noin 1 300 lasta.

Myös kaupungin verkkosivustoa ollaan parhailaan tekemässä esteettömäksi. Uusi verkkosivusto kokoo 90 erillistä sivustoa yhdeksi, jolloin kaikki löytävät tarvitsemansa tiedot huomattavasti helpommin.

Vammaisten henkilöiden tyytyväisyyden mittaaminen

Varsovan arvioiden mukaan vammaisten henkilöiden osuus kaupungin väestöstä on noin 12 prosenttia ja viidesosassa kaupungin kotitalouksista asuu vähintään yksi vammaisen henkilö. Lähes puolet niistä, jotka vastasivat vammaisuuden yleisyyttä ja muotoja selvittäneeseen kyselyyn, totesivat Varsovan olevan vammaisystävällinen kaupunki. Tärkeimpinä tähän vaikuttavina tekijöinä mainittiin muun muassa esteetön julkinen infrastruktuuri, järjestelmälliset tukipalvelut, palvelujen laadun parantuminen, esteetön pääsy julkisiin rakennuksiin sekä esteetön julkinen liikenne.

”Haluaisin, että rautatieasemilla kaikki tiedot olisivat sekä näkyvässä että kuultavassa muodossa. Sama koskee myös erilaisia hälytysjärjestelmiä – vaikka käytän kuulolaitetta, en kuule kaikkea. Kuurot ystäväni eivät kuule lainkaan, mutta he haluaisivat silti tuntea olonsa turvallisiksi julkisissa tiloissa kaikissa tilanteissa, ja tätä varten tiedotteiden olisi oltava sekä näkyviä että kuultavia.”

Paulina Gul, Fundacja Kultury bez Barier (Kultuuria ilman rajoja -säätiö)

Kaikkia palveleva suunnittelu tulevaisuuden tavoitteena

Kaikkia palvelevan suunnittelun periaatteet on sisällytetty kiinteäksi osaksi uutta tulevaisuuteen ulottuvaa Varsova 2030 strategiaa, jolla on pitkäaikaisia vaikutuksia kaupungin rakennetun ja sosiaalisen ympäristön kehitykseen.

Castelló de la Plana

Espanja

© Shutterstock

**TOINEN
PALKINTO**

Castelló on Välimeren rannikolla sijaitseva kaupunki, jossa asuu noin 170 888 ihmistä. Castellóssa toimii yliopisto, jonka ansiosta kaupungissa on vilkas seura- ja kulttuurielämä.

Maailman terveysjärjestö on tunnustanut Castellón ikäystävälliseksi kaupungiksi ikääntyneiden asukkaiden osallistamisen ansiosta.

“Esteettömyys kaikkien paikallisten poliitikkojen ja strategioiden ytimessä”

Esteettömyyssuunnitelma

Castellón vuoden 2016 esteettömyyssuunnitelmassa määritellään strateginen lähestymistapa esteettömyyteen, ja tätä lähestymistapaa tukee vahva sosiaalinen ja poliittinen sitoutuminen.

Suunnitelma käsittää kaupunkiympäristön, julkiset tilat ja rakennukset, liikenteen sekä viestinnän ja tiedonvälityksen, ja suunnitelmaan kuuluu oma talousarvio, joka kattaa kaikki siinä yksilöidyt toimenpiteet.

Liikenne ja jalankulkuympäristö

Suunnitelmaan sisältyy 25 esteetöntä kulkureittiä tärkeimpien julkisten tilojen ja asuinalueiden välillä. Työt on jo aloitettu muun muassa yhdeksän esteettömän WC-tilan osalta, jotka asennetaan strategiaan paikkoihin reitin varrelle.

Kaupungissa toimii kaupunkiliikkuvuusyksikkö, jonka tehtävänä on tunnistaa ja korjata pieniä esteettömyyteen liittyviä ongelmia julkisilla alueilla ja julkisissa rakennuksissa. Yksikön tiimi on tehnyt yli 100 parannusta tammikuusta 2018 lähtien.

Kaikki julkinen liikenne kaupungissa on esteetöntä, ja kaduilla on tehty parannuksia, joiden avulla aisti- ja liikuntavammaiset henkilöt voivat ylittää kadun turvallisesti. Parannuksiin sisältyy muun muassa kohotettuja kadunylityspaikkoja ja liikennevalojen etuoikeusjärjestelmiä.

Vuonna 2018 tehtiin muutoksia 17 bussipysäkillä Transforma Castelló strategian mukaisesti (kuvassa). Samat muutokset oli tehty jo viidelle pysäkillä vuonna 2017.

Lisäksi kaupunki on hankkinut kaksi mukautettua sähköpyörää helpottamaan liikuntarajoitteisten liikkumista kaupungissa.

© Shutterstock

 Esteetön bussi ja bussipysäkki

”Kun meiltä kysytään, mitä esteettömyys meille tarkoittaa, mieleen tulevat visuaaliset opasteet, joiden avulla voimme määrittää sijaintimme ja liikkua itsenäisesti. Ne helpottavat ymmärtämään, miten voimme osallistua tilassa tapahtuvaan toimintaan ja toimia muiden ihmisten kanssa. Lyhyesti sanottuna esteettömyys tekee meistä kykeneväisiä.”

 Castellón Asperger-yhdistyksen jäsenet

Parannuksia julkisiin tiloihin

Suunnitelma sisältää myös esteettömyysparannuksia, joita tehdään kaikkiaan 118 julkiseen tilaan. Useisiin kouluihin ja liikuntakeskuksiin on jo tehty muutoksia. Kuulovammaisten henkilöiden huomioimiseksi kaupunki on tehnyt muutoksia kaupungintalossa sijaitsevaan valtuuston istuntosaliin ja 13 muuhun kunnalliseen rakennukseen.

Kaupunki on myös perustanut vammaisasioita varten viraston, jonka tehtävänä on yksilöidä aloja, joilla parannuksille on erityinen tarve, sekä parantaa vammaisten henkilöiden pääsyä julkisten palvelujen piiriin.

Vammaisvirasto vastaa myös kaikkien esteettömyystoimien koordinoinnista kaikkialla kaupungissa.

Tiedonsaanti

Myös tiedonsaanti kuuluu painopistealueisiin. Kaupungin verkkosivustoa on kehitetty, jotta se vastaa kansainvälisiä esteettömyysstandardeja. Lisäksi on otettu käyttöön osallistavaa tukiteknologiaa sellaisten henkilöiden tukemiseksi, joilla on erityistarpeita.

Älykäs kaupunki suunnitelmaan sisältyy aloitteita, joilla pyritään kaventamaan nykyisiä tietotekniikan käyttömahdollisuuksiin liittyviä eroja tiettyjen vammaisryhmien välillä.

Eräs käsillä oleva aloite koskee kaupunginhallinnon kokousten viittomakielistä selostusta suoratoiston avulla.

Castelló on myös asettanut esteettömyyden keskeiseksi painopistealueeksi työllisyyttä, lapsia ja nuoria, urheilun ja vapaa-ajan toiminnan osallistumis-mahdollisuuksia sekä yleisön osallistumista koskeissa politiikoissaan.

”Minulle esteettömyys tarkoittaa sitä, että voin mennä kaikkialle ilman, että minun tarvitsee tukeutua muihin tai pelätä eksyväni. Castelló de la Planassa on toteutettu useita toimenpiteitä, joiden avulla meidän on mahdollista toimia arjessa, vaikka meillä on erityistarpeita.”

Conchi Hernandez, ATENBU-yhdistyksen palvelujen käyttäjä (Castellónin maakunnan alueella vaikuttava yhdistys henkilöille, joilla on ei-synnyynnäinen aivovamma)

Esteetön ja osallistava kaupunki

Kaiken lähtökohtana on se, että kaupungissa esteettömyyttä ei pidetä erillisenä osa-alueena, vaan kaikkien paikallisten politiikkojen ja strategioiden keskeisenä tekijänä.

Tämä kokonaisvaltainen lähestymistapa korostui entisestään vuonna 2019, kun kaupunki käynnisti kampanjan, jolla pyrittiin lisäämään tietoisuutta esteettömyysnäkökohdista tunnuslauseella ”Esteetön ja osallistava Castelló”.

© Castellón kaupunki

Esteettömyyspalvelut rannalla

Skellefteå

Ruotsi

© Shutterstock

**KOLMAS
PALKINTO**

Skellefteå on Pohjois-Ruotsissa sijaitseva rannikkokaupunki, jossa on 73 000 asukasta.

Skellefteå on kukoistava ja nopeasti kasvava kaupunki. Kaupungin tunnuslause on ”Tilaa ideoille”, sillä se haluaa toivottaa tervetulleeksi taidoiltaan ja taustoiltaan erilaisia ihmisiä.

Skellefteån ankarat talvet ovat erityinen esteettömyyttä vaikeuttava tekijä, mutta kaupunki on ottanut haasteen vastaan, sillä innovointiin suhtaudutaan siellä intohimolla.

“Esteettömyys hyödyttää kaikkia”

Kognitiivisten vaikeuksien huomioiminen

Skellefteåssa on kiinnitetty erityistä huomiota sellaisten henkilöiden tukemiseen, joilla on kognitiivisia vaikeuksia. Erään kaupungin aloitteen yhteydessä järjestettiin työpaja, jossa eri osallistujat, muun muassa teknologiayritysten edustajat, suunnittelivat yhdessä älypuhelimella käytettävän apuvälineen itsenäisen asumisen

tueksi. Niin kutsuttu digitaaliavustaja tarjoaa visuaalista tukea erilaisissa tehtävissä, kuten pyykinpesussa, siivouksessa ja ajanhallinnassa.

Julkisia tiloja koskeva politiikka

Kaupungin julkisia tiloja koskevalla politiikalla taataan, että kaikki tilat ja rakenteet, kuten bussipysäkit ja jalankulkijoiden kadunylityspaikat, ovat esteettömiä. Tämä tarkoittaa muun muassa lumen ja jään sulattamista maalämmön avulla. Kaupunki on laatinut myös leikkialueiden esteettömyyttä koskevan politiikan.

Skellefteå kaikille

Kaikkien näiden aloitteiden yhdistävänä tekijänä on Skellefteån kuntastrategia ”Skellefteå för alla” (Skellefteå kaikille) vuosille 2015–2025.

Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien (YK) yleissopimuksen mukaisesti strategia on otettu osaksi kaikkea kaupungin politiikkaa, ja sitä arvioidaan vuosittain edistymisen mittaamiseksi.

Arviointia varten kunnassa on yhdistetty järjestelmällinen seuranta asukkaiden kanssa käytävään säännölliseen vuoropuheluun, jonka kautta saadun palautteen avulla puolestaan muokataan tulevia painopistealueita.

Kaupungissa toimii myös esteiden ehkäisemistä käsittelevä neuvosto, joka kokoaa yhteen sekä poliitikkoja että vammaisten henkilöiden edustajia. Esteettömyyteen erikoistuneet työntekijät valvovat kaupungin päivittäistä esteettömyystyötä.

© Skellefteån kaupunki

Näkövammaisille tarkoitettu Skellefteån keskuspuiston kartta

”Minulle esteettömyys tarkoittaa sitä, että saan kaiken visuaalisen tiedon kuuloaistin kautta ja voin kulkea paikasta toiseen aistimalla ympäristön kontrasteja sekä valkoisella kepilläni koskettamalla.”

Ethel Hedström, näkövammaisten yhdistys

Esteetöntä urheilua

Skellefteå on tunnettu intohimostaan jääkiekkoon ja muuhun talviliiikuntaan, ja kaupunki on panostanut siihen, että urheilu on esteetöntä ja avointa kaikille.

Vammaiset henkilöt otettiin hyvin huomioon Ruotsin vuoden 2018 talvimestaruuskisojen yhteydessä, mikä lisäsi tietoisuutta esteettömyyden ja osallisuuden hyödyistä.

Töihin pääsy

Skellefteå ylläpitää yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa ohjelmia sellaisten henkilöiden auttamiseksi, joiden työmarkkinoille pääsy on estynyt. Aloitteisiin kuuluu muun muassa kesäharjoitteluja, erityiskouluista valmistuneille tarkoitettuja kokoaikaisia kuntatyöpaikkoja sekä kuntoutusjärjestelmä, jolla luodaan vuosittain työtä noin 700 henkilölle.

Tietoisuuden lisääminen

Skellefteå on myös asettanut tavoitteekseen lisätä tietoisuutta esteettömyysasioista. Tätä varten kaupunki pyrkii olemaan näkyvillä paikallisilla uutiskanavilla ja sosiaalisessa mediassa, joissa se tuo esteettömyysasioita esille ja osallistuu aktiivisesti vuoropuheluun kansalaisten kanssa.

Kaupunki järjestää myös tapahtumia ja tilaisuuksia, kuten luentoja. Poliitikoilla ja kaupungin työntekijöillä on ollut mahdollisuus kokeilla pyörätuolia ja optisia laitteita, jotka simuloivat näkövammaa, jotta he ymmärtäisivät paremmin vammaisten henkilöiden olosuhteita.

© Skellefteå kaupunki

E Esteettömyysoppaat tarjoavat apuaan Ruotsin talvimestaruuskilpailuissa

”Minulle esteettömyys ei tarkoita pelkästään sitä, että kaikki lapset voivat käydä koulua, vaan myös sitä, että he voivat aidosti oppia ja kasvaa koulutuksen ansiosta.”

Birgitta Grönlund, Attention (yhdistys, joka edustaa henkilöitä, joilla on jokin neuropsykiatrinen vamma)

Vammaisuus osaksi valtavirtaa

Vammaisuutta ei enää lokeroida kapeasti sosiaali- tai hyvinvointikysymykseksi. Tätä havainnollistaa esimerkiksi vammaisille henkilöille tuettuja työpaikkoja tarjoavan teatteriryhmän Nöjesfabrikenin siirtäminen hiljattain kaupungin sosiaalipalvelujen osastolta kulttuuripalvelujen osastolle, jossa sitä hallinnoidaan yhdessä muun kulttuuri toiminnan kanssa.

Kaupungissa on myös huomattu, että bussien kuulutukset ja visuaaliset tiedotteet, jotka ovat keskeisen tärkeitä näkö- ja kuulovammaisille henkilöille, ovat hyödyllisiä kaikille matkustajille.

Ennen kaikkea Skellefteå haluaa painottaa sitä, että esteettömyys ei ole vain joitakuita palveleva pikkuseikka, vaan kaikkia hyödyttävä asia.

Évreux

Ranska

© Shutterstock

ERITYIS- MAININTA

näkymättömiin
vammoihin liittyvästä
työstä

Évreux'n kaupunki sijaitsee Ranskan Normandiassa. Kaupungin asukasluku on 51 560, ja sillä on rikas historia ja kulttuuriperintö.

Évreux haluaa näyttäytyä ulospäin kannustavana ja ihmisystävällisenä kaupunkina, ja se on tehnyt vammaisten henkilöiden huomioimiseksi ennennäkemättömän suuria muutoksia kaupungin keskusta, liike-elämään, liikenteeseen ja kulttuuritoimintaan. Tämänvuotinen erityismaininta täydentää Évreux'n viime vuonna voittamaa toista palkintoa.

“Katso ympärillesi – 80 prosenttia vammoista ei näy ulospäin”

Kaikki huomioiva esteettömyys

Évreux'ssä etusijalla on tukea vammaisia henkilöitä kaikkia palvelevan esteettömyyden ja osallistavan yhteiskunnan periaatteiden mukaisesti.

Jatkuvan investointiohjelman avulla poistetaan fyysisiä esteitä kaikkialta kaupungin jalankulkualueilta ja rakennetusta ympäristöstä.

Työssä keskitytään aloitteisiin, joilla vastataan vammaisten henkilöiden erityistarpeisiin, mutta samalla varmistetaan, että aloitteet hyödyttävät kaupungin koko väestöä.

Kaupungissa uskotaan, että tämän tuloksena Évreux on mukavampi paikka kaikille.

Hyvänä esimerkkinä osallisuutta edistävästä lähestymistavasta on uudelle lasten leikkialueelle asennettu mukautettu keinu.

Keinusta voivat nauttia kaikki, eikä vammaisuus ole leimaava tekijä.

Mukautettu keinu on käytössä uudessa lasten leikkipuistossa

Huomio näkymättömiin vammoihin

Yleisen osallistavaa kehitystä koskevan politiikan sisällä kaupunki on kiinnittänyt erityistä huomiota sellaisten henkilöiden tarpeisiin, joiden vammat ovat piilossa tai näkymättömiä.

Kaupunki käynnisti vuonna 2019 kampanjan ”Katso ympärillesi – 80 prosenttia vammoista ei näy ulospäin”.

Kampanja pohjautuu aiemmille aloitteille, joita ovat esimerkiksi lapsille järjestetyt työpajat, jotka auttavat heitä ymmärtämään, miltä älyllinen kehitysvamma tai oppimishäiriö tuntuu. Vuonna 2019 näihin työpajoihin osallistui 600 lasta.

Esteetön tiedonsaanti

Kaupunki on myös investoinut merkittävästi selkokieliseen ja helposti ymmärrettävässä muodossa olevaan tietoon. Esimerkkinä ovat museonäyttelyjen esittelytekstit, joiden laatimisessa on hyödynnetty sellaisten henkilöiden asiantuntemusta, joilla on oppimishäiriöitä.

Kaupunki on myös sitoutunut laajentamaan tätä konseptia parantamalla kaupungintalon ja muiden keskeisten tilojen opasteita ja merkintöjä, jotta tilat olisivat paremmin myös sellaisten henkilöiden saavutettavissa, joilla on oppimishäiriöitä.

Tulevina kuukausina vammaisille henkilöille varatuille pysäköintialueille asennetaan 90 kylttiä, joilla pyritään lisäämään tietoisuutta näkymättömistä vammoista.

Lisäksi kaupunki on sitoutunut tekemään kaikista puhelinpalveluistaan esteettömiä. Vuodesta 2020 lähtien kuurot, kuulovammaiset ja sokeat henkilöt sekä henkilöt, joilla on afasia, voivat ACCEO-nimisen palvelun avulla viestiä reaaliaikaisesti joko kasvokkain tai etäyhteydellä ranskan viittomakielellä tai puheentunnistusjärjestelmän avulla. Palvelu on käytettävissä yksinkertaisella älypuhelin-, tabletti- ja tietokonesovelluksella.

”Liityin Grenelle du Handicap foorumiin jäätyäni eläkkeelle. Olen oppinut paljon ja löytänyt uusia ystäviä näissä ryhmissä. Askel askeleelta toteutamme toimia kaikenlaisten vammaisten henkilöiden tukemiseksi, oli kyseessä sitten näkyvä tai näkymätön vamma. Olen päässyt ensimmäistä kertaa elämässäni ajamaan tandempyörällä ja perheeni kanssa elokuviin.”

Françoise Coignard, Grenelle du Handicap ryhmien jäsen vuodesta 2015 lähtien

90 merkkiä asennetaan varattujen pysäköintipaikkojen viereen muistuttamaan vammoista, jotka eivät ole näkyviä

Näkövammaisten opastenuha ja esteetön jalkakäytävän pinta

Kulttuuritoiminnan mukauttaminen erilaisiin tarpeisiin

Toinen viimeaikainen aloite, Ciné-ma Différence hanke, antaa käyttäytymishäiriöisille henkilöille mahdollisuuden liikkua, laulaa ja tanssia elokuvanäytöksen aikana.

Tätä hanketta aiotaan kehittää jatkossa edelleen luomalla mukautettuja ratkaisuja, kuten rauhoittavia ympäristöjä esimerkiksi autistisille henkilöille.

Vuodesta 2016 lähtien on myös järjestetty joka vuosi esteettömyyden teemakuukausi. Teemakuukauden aikana yhteistyökumppanit toteuttavat erilaisia aloitteita, kuten seminaareja, näyttelyjä, elokuvanäytöksiä, työpajoja ja ruokailua pimeässä.

Esteettömyyden ytimessä on vuoropuhelu

Kaupunki perusti vuonna 2014 monialaisen vammaisfoorumin ("Grenelle du Handicap"). Foorumi ohjaa Évreux'n jatkuvia pyrkimyksiä kohti esteettömyyttä, ja siellä myös arvioidaan kaupungin toimia. Foorumin tarkoituksena on tarjota avoin kanava kaikkien voittoa tavoittelemattoman sektorin sidosryhmien ja erityisesti vammaisten henkilöiden kuulemiselle.

Foorumiin kuuluu noin kymmenen työryhmää, jotka kokoavat yhteen ammattilaisia, vapaaehtoisia, luottamushenkilöitä ja kansalaisia. Osallistujat määrittävät keskustelunaiheet, jotka koskevat usein tiettyjen hankkeiden seurantaan tai niistä annettavia lausuntoja. Hankkeita ovat esimerkiksi kaupungin työntekijöiden koulutus, esteetön asuminen tai tiedonsaanti.

Osallistuvilla henkilöillä on henkilökohtaisia kokemuksia vammaisuudesta, ja kaikki vammatyypit ja elämänvaiheet ovat edustettuina.

Kuulemisia on järjestetty yli viiden vuoden ajan, ja sinä aikana on pidetty yli 100 tapaamista.

Tartto

Viro

© Shutterstock

ERITYIS- MAININTA

ruohonjuuri-tason
lähestymistavasta
esteettömyyteen

Tartto on Emajoen laaksossa sijaitseva historiallinen kaupunki. Sen asukasmäärä on 95 000.

Tartossa esteettömyyttä rajoittavat mukulakivikadut ja muut kaupungin historiasta kertovat piirteet, mutta Tartto haluaa näyttäytyä myös älykkäänä ja välittävänä kaupunkina.

“Kaupunkilaisten tarpeita kuullaan”

Asukkailta näkemyksiä julkisten varojen käytöstä

Tartossa on vuodesta 2014 ollut käytössä talousarvion laatimisjärjestelmä, jossa kaupunkilaiset saavat vaikuttaa varojen käytön painopisteisiin.

Tartto on huomionnut kaupunkilaisten näkemykset tekemällä useita esteettömyyteen liittyviä parannuksia. Esteettömyyttä on parannettu muun muassa rakentamalla jalankulkijoille luiskoja suojateiden kohdalle, parantamalla joenvarren kävelyteiden turvallisuutta ja esteettömyyttä, ottamalla käyttöön

sähköisiä kuulutuksia ja visuaalisia tiedotteita bussipysäkeillä ja tarjoamalla ikääntyneille ja vammaisille henkilöille mahdollisuuden liikkua bussilla ja pysäköidä ilmaiseksi.

Saatavilla on myös sosiaalinen liikennepalvelu henkilökohtaisine avustajineen, jotta vammaiset henkilöt voivat osallistua kaupunkielämään normaalisti, vaikka he eivät kykenisi käyttämään julkista liikennettä.

Useita palveluja on nyt mahdollista hakea verkossa, eli henkilöiden, joilla on mahdollisuus käyttää internetiä, ei tarvitse lähteä kotoaan tätä varten.

Tartu Smart Bike Share pyöräpalvelun avulla myös henkilöt, joilla on fyysisiä rajoitteita, voivat liikkua kaupungissa sähköpyörien ansiosta.

Sähköpyörät ovat osa kaupungin julkisen liikenteen tarjontaa.

Esteetöntä asumista ja tukipalveluja

Kaupungissa panostetaan voimakkaasti vammaisten henkilöiden esteettömään asumiseen ja tukipalveluihin, jotta he voisivat asua mahdollisimman kauan omissa kodeissaan ja saada asumiseen riittävää tukea.

Saatavilla oleviin tukipalveluihin kuuluu muun muassa porrashissilaitteiden ilmainen lainaus, ruokatoimitukset kotiin sekä ilmainen kirjastoautopalvelu.

© Tarton kaupunki

Parannuksiin kuului sähköisten ääni- ja näkötietojen käyttöönotto bussipysäkeillä

”Tarton kaupunki on kustantanut minulle henkilökohtaisen avustajan, kodin muutostöitä ja sosiaalisen liikennepalvelun. Tämän ansiosta minun on mahdollista asua itsenäisesti ja ottaa osaa sosiaaliseen elämään. Pääsen esimerkiksi nauttimaan kulttuurista, tapaan ystäviäni ja perhettäni, voin löytää uusia ystäviä ja nauttia harrastuksistani, joita ovat esimerkiksi lemmikit ja puutarhanhoito. Nämä palvelut ovat minulle elintärkeitä, ja olen erittäin iloinen siitä, että Tartossa on pystytty tarjoamaan minulle nämä palvelut.”

Meelika Siilsalu, Etelä-Viron sokeainliiton jäsen

Aktiivisena ikääntyminen

Kaupunki on parhaillaan hyväksymässä aktiivisena ikääntymisen strategiaa, jolla pyritään lisäämään fyysistä ja henkistä hyvinvointia. Näin ikääntyneet ihmiset voivat pysyä itsenäisinä sekä osallistua työmarkkinoille pidempään ja nauttia elämästä muutenkin. Strategiaan sisältyy opastusta ja koulutusta, jossa keskitytään kaatumisten ehkäisyyn ikääntyneiden keskuudessa.

Vuonna 2013 käynnistetty hanke "Ajan tasalla" tarjoaa ikääntyneille tarkoitettuja työpajoja, joissa käsitellään laajasti eri aiheita omatoimisuudesta terveellisiin elämäntapoihin.

Vuonna 2017 järjestettiin ikääntyneille älylaitekerho, jossa viidesluokkalaiset opettivat ikääntyneille henkilöille älypuhelin- ja muiden tietoteknisten laitteiden käyttöä.

Tartto 2030 kehitysstrategia

Tartto 2030 kehitysstrategia sisältää pitkän aikavälin tavoitteita esteettömyyden saavuttamiseksi kestävästi ja laadukkaasti. Päätökset perustuvat Tarton asukkaiden valitsemiin painopistealueisiin sekä Viron muista kaupungeista ja ulkomailta opittujen parhaiden käytäntöjen analysointiin.

Liikenteeseen, pysäköintiin, pyöräilyyn ja jalankulkuväyliin sekä muihin rakenteisiin tehtävien fyysisten parannusten lisäksi strategiassa keskitytään tieto- ja viestintäteknologiaan.

Tartossa tärkeintä on kuunnella asukkaiden tarpeita.

© Tarton kaupunki

Tarton Smart Bike Share auttaa niitä, joilla on rajallinen fyysinen kyky kulkea kaupungilla

Chania

Kreikka

© Shutterstock

ERITYIS- MAININTA

teknologian käytöstä
esteettömän pysäköinnin
tarjoamiseksi

Kreetan saarella sijaitsevan Chanian asukasluku on 108 642.

Paikallistalouden perustan muodostavat maatalous, matkailu ja palvelut, ja kaupungilla on pitkä historia ja kulttuuriperinne, joka ulottuu yli 5 000 vuoden taakse.

Esteettömyys on etusijalla sekä asukkaille että matkailijoille.

“Yhtäläinen mahdollisuus käyttää palveluja ja tuotteita, päästä töihin ja liikkua julkisissa tiloissa on Chaniassa ratkaisevan tärkeä asia sekä asukkaille että matkailijoille”

Esteiden poistaminen

Chania on saanut valmiiksi merkittävän esteettömyyshankkeen, jossa muun muassa koko kaupungin keskustan jalkakäytävät rakennettiin uudelleen. Nyt kaikki jalkakäytävät ovat yli 1,5 metriä leveitä ja esteettömiä, ja niihin on upotettu ohjaavia laattoja sokeita henkilöitä varten.

Kaikkien kaupungin julkisia tiloja koskevien uusien rakennussuunnitelmien sekä uudistushankkeiden toteutuksessa on nyt noudatettava tarkasti esteettömyysääntöjä.

Innovatiivista pysäköintiä esteetöntä

Kaupungissa on otettu käyttöön myös vammaisille henkilöille tarkoitettu älykäs pysäköinninhallintajärjestelmä.

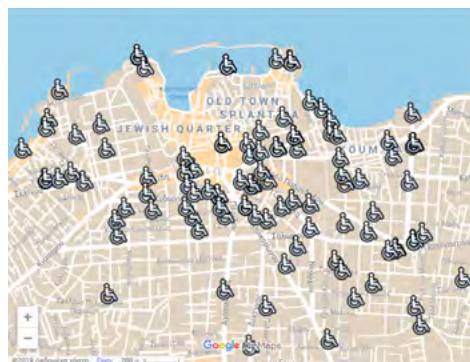
Tämä innovatiivinen järjestelmä on suunniteltu kaupungin yli 160 invalidipysäköintipaikan hallintaan, ja sitä kokeillaan aluksi pilottihankkeena.

Integroitu järjestelmä koostuu vammaisille henkilöille varatuista pysäköintipaikoista ja -lupakorteista, pysäköintipaikoille asennetuista maatunnistimista sekä erillisestä alustasta, jolla pysäköintipaikkoja hallitaan. Liikkuva poliisi pääsee käyttämään alustaa reaaliajassa ilmoittaakseen pysäköintipaikkojen laittomasta käytöstä.

Esteetöntä liikennettä asukkaille ja vierailijoille

Kaupunki on myös perustanut esteettömän taksipalvelun yhdessä paikallisen vammaisyhdistyksen kanssa. Taksit ovat sekä asukkaiden että vierailijoiden käytettävissä, ja ne voidaan varata puhelimitse.

Lisäksi esteettömän sähköisen pienoisbussin on määrä aloittaa liikennöinti kaupungin keskustassa kulkevalla reitillä.

© Haniian kaupunki

 Kartta, jossa näkyvät varatut pysäköintipaikat

© Haniian kaupunki

 SEATRAC-alustat tarjoavat täyden ja vaivattoman esteettömyyden vammaisille henkilöille

Esteetöntä matkailua

Chaniassa on käytössä viisi SEATRAC-laituria, joiden avulla vammaiset henkilöt pääsevät helposti mereen kaupungin rannoilla.

Lisäksi Chania tarjoaa interaktiivisia virtuaalisia kaupunkikierroksia.

Yhteistyötä vammaisyhteisön kanssa

Chanian kunta on rakentanut tiiviin ja tehokkaan yhteistyösuhteen kaupungin vammaisyhdistyksen kanssa, joka on kunnan vammaisyhteisön tärkein paikallinen edustaja.

Yhteistyösuhte on tuottanut useita aloitteita: sen myötä on muun muassa perustettu vammaisvirasto, joka vastaa kaupunkisuunnittelupoliitikasta ja integraation edistämistoimista.

Sen myötä vammaiset henkilöt on myös otettu mukaan kaikkiin neuvoo-antaviin elimiin ja uusien paikallisten poliittisten toimintalinjojen kehittämiseen.

Liikkuvuussuunnitelma

Chanian strategisena tavoitteena on parantaa jatkuvasti vammaisten ja ikääntyneiden henkilöiden liikkumisen esteettömyyttä kaikkialla kaupungissa. Tavoitteen saavuttamisen kannalta ratkaisevaa on panostaa voimakkaasti tietoisuuden lisäämiseen liikkuvuuskysymyksistä.

Kaupungin verkkosivusto ja mobiilisovellukset ovat vammaisten henkilöiden suunnittelemia, ja kaupunki tarjoaa useita erilaisia esteettömiä asiointi- ja verkkopalveluja.

Kaikki edellä mainitut aloitteet on sisällytetty strategiseen liikkuvuussuunnitelmaan. Liikkuvuussuunnitelmaa seurataan ja arvioidaan kuuden kuukauden välein viimeisimpien tietojen ja tulosten pohjalta. Arviointia hyödynnetään tehtäessä päätöksiä seuraavista esteettömyyden parantamiseksi tehtävistä toimista.

Sekä vammaisten asukkaiden että vierailijoiden parissa toteutetut kyselyt osoittavat, että kaupungin ja matkailukohteiden julkisten tilojen esteettömyyteen ollaan erittäin tyytyväisiä.

© Hania kaupunki

Esteetön merenrantakatu

Osallistukaa Esteetön kaupunki 2021 kilpailuun!

Yhdestoista kilpailu käynnistyy keväällä 2020 myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana. Hakemuksen voi tehdä täyttämällä ja lähettämällä sähköisen hakulomakkeen määräaikaan mennessä.

Tarkempia tietoja on saatavilla osoitteessa ec.europa.eu/social/accesscityaward

Esteetön kaupunki kilpailuun osallistuminen on mahdollisuus saada tunnustusta omassa kaupungissanne esteettömyyden parantamiseksi tehdyille työlle. Samalla se on ainutlaatuinen tilaisuus mitata esteettömyysasioissa edistymistä, jakaa kokemuksia ja saada oppia muilta kaupungeilta.

Hakemuslomakkeen kysymysten pohdiskelu on erinomainen tapa analysoida kaupunkinne esteettömyyspolitiikkaa ja tunnistaa sen vahvuudet ja heikkoudet.

Voittajat saavat myös rahapalkinnon.

Esteetön kaupunki -palkinto

TÄYTTÄÄ KYMMENEN VUOTTA

Esimerkkejä parhaista käytännöistä,
joilla EU:n kaupungeista tehdään
entistä esteettömmämpiä

#EUACCESSCITY

Esteetön kaupunki -palkinto täyttää kymmenen vuotta

Ávila, Espanja

© Shutterstock

Esteetön kaupunki 2020 kilpailun myötä juhlitaan samalla Esteetön kaupunki palkinnon kymmenvuotista taivalta. Tämä virstanpylväs on oikea hetki pysähtyä pohtimaan, mikä on tehnyt aiempien vuosien voittajakaupungeista niin erityisiä.

Voittajakaupungit eroavat toisistaan niin kokonsa, sijaintimaidensa kuin kulttuuriensa puolesta. Muutamissa kaupungeissa lisähaastetta luovat historialliset ja pinnanmuodostukseen liittyvät seikat, kun taas osa kaupungeista on nykyaikaisia.

Kaikkia voittajia yhdistää kuitenkin kaksi selkeää piirrettä. Ensinnäkin näissä kaupungeissa on nähtävissä vahva ja jatkuva poliittinen sitoutuminen esteettömyyden toteuttamiseen. Toiseksi näissä kaupungeissa hallinnon edustajat sekä vammaisista ja ikääntyneistä henkilöistä koostuvat järjestöt osallistuvat jatkuvasti painopisteiden määrittämiseen ja täytäntöönpanon seurantaan.

Aiemmat voittajat osoittavat, että noudattamalla sinnikkäästi näitä kahta peruseriaa kaupunkien on mahdollista saavuttaa esteettömyys kestävästi sekä edistää kaikkien asukkaidensa osallisuutta.

Esteetön kaupunki palkinnon voittajien verkoston tapaaminen

Esteetön kaupunki palkinnon voittajakaupunkien määrä kasvaa jatkuvasti, ja vuonna 2018 muodostettiin virallinen voittajien verkosto. Sen ensimmäisen tapaamisen järjesti Lyonin kaupunki Ranskassa (Esteetön kaupunki palkinnon voittaja 2018). Verkoston yksipäiväinen yhteistapaaminen pidetään voittajakaupungissa, ja sen tarkoituksena on tuoda yhteen aiemmat voittajat. Bredan kaupunki järjesti lokakuussa 2019 kokopäiväisen tapahtuman, jossa jaettiin inklusiivisen matkailun sekä hotelli-, ravintola- ja matkailualan ja kulttuuri- ja vapaa-ajantoiminnan esteettömyyden parhaita käytäntöjä. Tapahtumassa 20:n kaupungin ja paikallisjärjestön edustajat esittelivät toisilleen esteettömyysaloitteitaan, joiden ansiosta kyseiset kaupungit aikoinaan valittiin voittajiksi. Sen jälkeen osallistujat vierailivat neljässä Bredan historiallisessa kohteessa, joiden kautta Breda esitteli esteetöntä julkista liikennettä sekä liikunta- ja vapaa-ajantoimintaansa.

Lyon, Ranska

© Shutterstock

Esteetön kaupunki -palkinnon kymmenen voittajakaupunkia

2011 – Ávila, Espanja

2012 – Salzburg, Itävalta

2013 – Berliini, Saksa

2014 – Göteborg, Ruotsi

2015 – Borås, Ruotsi

2016 – Milano, Italia

2017 – Chester, Yhdistynyt kuningaskunta

2018 – Lyon, Ranska

2019 – Breda, Alankomaat

2020 – Varsova, Puola

**Palkittujen
kaupunkien
kartta:**

EU:n kartta
vuodelta 2020

2011

Ávila, Espanja

Ávilan muurien kosketusmalli

© Ávilan kaupunki

Esteetön kaupunki palkinnon ensimmäinen voittaja oli keskiaikainen Ávilan kaupunki, joka teki tuomareihin vaikutuksen kokonaisvaltaisella lähestymistavallaan esteettömyyteen.

Ávilassa laadittiin vuonna 2002 esteettömyyttä koskeva erityistoimintasuunnitelma, joka oli lähtökohtana muutettaessa vanhakaupunki esteettömäksi vammaisille henkilöille.

Kaupunginvaltuustossa esteettömyys on keskeinen asia, joka huomioidaan kaikilla toiminta-alueilla, kuten kaupunkisuunnittelussa, rakentamisessa, viestinnässä ja liikenteessä. Paikalliset vammaiset henkilöt on otettu mukaan kaikissa vaiheissa suunnittelemaan kaikille avointa kaupunkia sekä tekemään yhtäläisistä työllistymismahdollisuuksista sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan toiminnan esteettömyydestä arkipäiväisiä asioita.

Vuonna 2007 kaupunki myös perusti erillisen esteettömyydestä vastaavan osaston, jonka tehtävänä on arvioida ja analysoida, miten esteettömyys toteutuu kaikkialla kaupungissa. Huomion kohteena ovat etenkin yrittäjien tarpeet.

Ávila on palkinnon voittamisesta lähtien jatkanut panostamista kaupungin asuinkelpoisuuden esteiden poistamiseen.

Tätä koskevat aloitteet ovat liittyneet muun muassa vammaisten henkilöiden työllistymismahdollisuuksien parantamiseen, avun tarpeen vähentämiseen sekä itsenäisen asumisen edistämiseen.

Painopisteenä ovat olleet myös rakennetun ympäristön, viestinnän ja liikenteen parannustoimenpiteet, kuten julkisen liikenteen esteettömyyteen liittyvät lisäparannukset sekä taloudellinen tuki esteettömän taksikaluston ylläpitämiseksi.

Kaupunki on myös tarkastellut vammaisille matkailijoille suunnattua tarjontansa kokoamalla tietoa esteettömistä reiteistä, opastetuista kierroksista ja muista kohteista, ja tietoa on koottu myös vaihtoehtoisissa muodoissa.

”Ávilalle myönnetty palkinto vahvisti käsitystämme siitä, että olemme oikealla tiellä kohti tavoitettamme, kaikille avointa Ávilaa.”

Ávilan kaupunginjohtaja

Etappenplan-hankkeen menestyksen arviointi

© Salzburgin kaupunki

2012

Salzburg, Itävalta

Vuoden 2012 voittaja oli Itävallassa sijaitseva Salzburgin kaupunki. Kaupunki valittiin voittajaksi, koska se on sitoutunut esteettömyyteen pitkäaikaisesti, sillä on ollut johdonmukainen lähestymistapa tavoitteen saavuttamiseen ja se on saavuttanut esteettömyysasioissa erinomaisia tuloksia sillä, että vammaiset henkilöt ovat suoraan päässeet osallistumaan toimintaan.

Kilpailun aikaan Salzburgissa pyrittiin parantamaan esteettömyyttä aloitteilla, jotka koskivat muun muassa kosketukseen perustuvia ohjaus- ja opastejärjestelmiä näkövammaisille jalankulkijoille, esteetöntä julkista liikennettä ja tuettua matkustamista, vammaisten autoilijoiden ilmaista pysäköintiä sekä ohjelmia, joissa ikääntyneitä kannustetaan uskaltautumaan liikkeelle kaupungille.

Kaupunki on vuodesta 2012 lähtien jatkanut edelleen työtä esteettömyyden parantamiseksi lukuisilla hankkeilla. Yksi esimerkki aikaansaannoksista on lasten värityskirja, jonka kuvituksessa esitetään vammaisia lapsia myönteisesti ja osallisuutta edistävästi.

Eräs merkittävimmistä uusista kehitystoimista on vuonna 2016 käyttöön otettu niin kutsuttu "Etappenplan" eli vaihesuunnitelma. Suunnitelma sisältää toimia, joilla saavutetaan vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen tavoitteet ja varmistetaan,

että yleissopimuksen suuntaviivoja noudatetaan. Hankkeeseen osallistuu vammaisia henkilöitä sekä ulkoisia asiantuntijoita esimerkiksi Salzburgin yliopiston ihmisoikeusinstituutista.

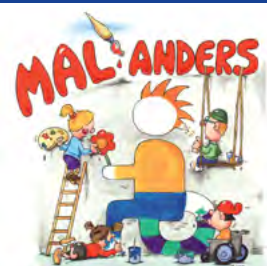
"Etappenplan" jakautuu seuraavaan kuuteen toiminta-alueeseen, joista vastaa Salzburgin kaupunki:

- koulutus
- työllisyys
- terveys- ja sosiaaliasiat
- maankäytön suunnittelu ja asuminen
- liikkuvuus ja julkinen liikenne
- vapaa-aika ja kulttuuri.

Vuoden kuluttua kaupunki arvioi suunnitelman onnistumista keräämällä vammaisten henkilöiden näkemyksiä suunnitelman seuraavista vaiheista.

"Esteetön kaupunki palkinto on lisännyt entisestään tietoisuutta esteettömyydestä Salzburgin kaupungissa, mikä on auttanut meitä toteuttamaan monia muita toimenpiteitä."

Sabine Neusüß, Salzburgin kaupungin vammaisten henkilöiden edustaja

Värityskirja, jossa on positiivisia kuvia vammaisuudesta

© Salzburgin kaupunki

2013

Berliini, Saksa

Berliini, Saksa

© Shutterstock

Berliini valittiin vuoden 2013 voittajaksi strategisen ja osallistavan esteettömyyttä koskevan politiikkansa ansiosta. Politiikka kattaa kaikki kaupunkielämän osa-alueet, ja se on otettu tiiviiksi osaksi sekä kaupungin poliittisia että talousarviokehityksiä.

Kaupungin ansioksi luettiin myös sen innovatiivinen lähestymistapa esteettömyyteen: saatavilla on esimerkiksi verkkosivusto www.mobidat.net, joka on suunnattu henkilöille, joilla on aistivammoja, fyysisiä vammoja tai kognitiivisia häiriöitä. Verkkosivusto koostuu tietokannasta, jossa on noin 31 000 merkintää lukuisien eri puolilla kaupunkia sijaitsevien tilojen esteettömyydestä.

Berliinin pysyvänä tavoitteena on edistää liikkuvuutta sekä tehdä kaupungista turvallisempi ja ympäristöstä ystävällisempi.

Kesällä 2018 voimaan tullut Berliinin kaupungin liikkuvuusmääräys on ensimmäinen laatuaan Saksassa. Sen laatimiseen osallistui liikkuvuusyhdistyksiä ja hallintoalueita, osavaltion senaatin asiasta vastaavat osastot sekä parlamentin edustajia.

Berliinin kaupungin liikkuvuusmääräyksellä taataan, että jokainen voi iästään ja vammaisuudestaan riippumatta liikkua turvallisesti ja itsenäisesti. Berliinin ja Brandenburgin lähiöiden ja suurkaupunkialueen bussi- ja junayhteyksiä sekä polkupyöräiteitä parannetaan. Useiden sellaisten alueiden, joille on aiemmin ollut vaikeaa päästä ilman autoa, on määrä olla jatkossa kaikkien saavutettavissa.

Berliini on asettanut tavoitteekseen saavutettavuuden esteiden poistamisen. Eräs keskeinen keino tämän toteuttamiseksi on esteetöntä kaupunkia käsittelevä pyöreän pöydän ryhmä. Tämä liikennetoimen päällikön johtama ryhmä tuo yhteen sidosryhmiä hallinnosta, yritysmaailmasta ja vammaisjärjestöistä. Sen tavoitteena on sopia painopisteistä ja aloitteista, joilla parannetaan Berliinin esteettömyyttä useilla eri aloilla, kuten matkailu-, majoitus- ja ravintola-alalla, teollisuudessa, kaupan alalla ja liikenteessä.

Berliinin liikkuvuuslaki astui voimaan kesällä 2018

© Salzburgerin kaupunki

”Esteetön kaupunki palkinnon myötä Berliini on saanut runsaasti kansainvälistä huomiota, jasekä tulevaisuudessakin tiivistä näkemystenvaihtoa muiden eurooppalaisten kaupunkien kanssa parantaakseen esteettömyyttä.”

Ingmar Streese, Berliinin kaupungin liikennetoimen päällikkö

2014

Göteborg, Ruotsi

Göteborg, Ruotsi

© Shutterstock

Tuomarit panivat merkille vuonna 2014, että Göteborgilla on selkeä poliittinen tavoite tehdä kaupungista esteetön kaikille.

Tähän pyrkimykseen kuului muun muassa se, että kaikkia julkishallinnon elimiä ja yrityksiä vaadittiin laatimaan luettelo niiden käyttämistä julkisista rakennuksista ja tiloista, jotta esteettömyyttä voitaisiin mitata.

Selvitykseen oli sisällytettävä kaikki Göteborgin kaupungin julkiset rakennukset ja tilat, kuten koulut, ikääntyneille tarkoitettut asuinrakennukset, museot, kirjastot, liikuntatilat ja leikkialueet.

Selvityksen myötä kaupunginvaltuusto sitoutui tekemään kokonaisvaltaisia ja kattavia jatkotoimia kaupungin esteettömyyden parantamiseksi.

Vuodesta 2014 lähtien Göteborg on päättänyt lukuisista uusista kehitystoimenpiteistä. Niitä ovat olleet muun muassa aloitteet, jotka koskevat museoiden esteettömyyden parantamista, sekä tilapäinen esittelytila, jossa kaupungin työntekijät ovat voineet tutustua omakohtaisesti vammaisuuden aiheuttamiin haasteisiin. Kaupunki on myös järjestänyt videoprojektin, jossa kannustettiin vammaisia henkilöitä kuvaamaan näkemyksiään kehittämistä kaipaavista kohdista.

Liike- ja kokousmatkailukohteiden ekologista ja sosiaalista kestävyyttä mittaavassa Global Destination Sustainability indeksissä Göteborg on nostettu koko maailman kestävimmäksi matkakohteeksi. Keskeinen osa tätä indeksia on esteettömyys.

Lisäksi Göteborgissa on esimerkiksi kehitetty sovellus, joka tuo vammaisille henkilöille mahdollisuuden osallistua kulttuuritapahtumiin kaupungin esityspaikoilla.

Vuonna 2017 esitelty sovellus tarjoaa reaaliaikaisen viittomatulkkauksen tapahtumien aikana. Sovellukseen sisäänrakennettu induktiosilmukka puolestaan vahvistaa ääntä.

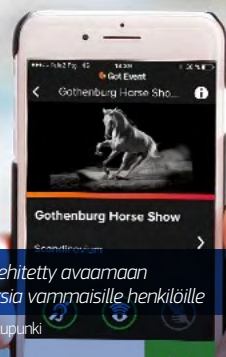
Lisäksi sovellus sisältää tietoa esimerkiksi siitä, miten esityspaikalle pääsee, mistä saa apua paikan päällä ja miten mennään WC-tiloihin, ravintoloihin ja muihin tiloihin.

”Göteborgille palkinnon voittaminen oli vahvistus siitä, että olemme oikealla tiellä.”

Maria Bernström Printz, Göteborgin kaupungin esteettömyydestä vastaava kehityspäällikkö

Sovellus on kehitetty avaamaan mahdollisuuksia vammaisille henkilöille

© Göteborgin kaupunki

2015

Borås, Ruotsi

Borås, Ruotsi

© Shutterstock

Borås teki tuomareihin vaikutuksen vuonna 2015 selkeällä ja pitkäaikaisella poliittisella sitoutumisellaan toiminta-ajatukseen ”kaikille esteetön Borås”.

Kaupungissa noudatettiin lakisääteisiä normeja tiukempia esteettömyysvaatimuksia ja tarjottiin tukea yksityisten asuintilojen muuttamiseen esteettömiksi, jotta vammaisilla ihmisillä olisi muiden kanssa yhtäläiset mahdollisuudet itsenäiseen asumiseen.

Borås on sitoutunut tekemään kaupunkiympäristöstä esteettömän kaikille iästä ja vamman asteesta riippumatta. Kaupunki on koonnut esteettömyystietokannan, joka on saatavilla selkokielisenä ja ääneen luettuna versiona. Boråsin verkkosivusto ja uutiskirje on myös yhdistetty puhelinpalveluun, joka on tarkoitettu tukea tarvitseville henkilöille.

Borås on voittonsa jälkeen jatkanut onnistuneesti työtään useilla eri kaupunkielämän osa-alueilla. Kaupungissa on muun muassa levennetty jalkakäytäviä, parannettu puistojen esteettömyyttä ja tehty entistä useammista luonnonympäristöistä esteettömiä.

Kaupunki pyrkii jatkuvasti parantamaan verkkosivustonsa esteettömyyttä tarjoamalla vaihtoehtoisia esitysmuotoja.

Lisäksi kaupungin kirjastot ovat lisänneet selkokielisten kirjojen valikoimaa ja ottaneet käyttöön rauhoitettuja alueita.

Kaupungin työntekijöille on ryhdytty järjestämään erityistä koulutusta, jossa käsitellään YK:n yleissopimusta vammaisten henkilöiden oikeuksista ja vaihtoehtoisia viestintämuotoja sekä annetaan opastusta vammaisten henkilöiden kanssa toimimiseen.

Toinen keskeinen aloite koski älyllisesti kehitysvammaisten henkilöiden valistamista heidän oikeuksistaan.

Näkövammaisille tarkoitettun päällysteen jatkaminen Boråsin kaupungin keskustassa

© Boråsin kaupunki

”Tämä tunnustus on tuonut selkeästi lisää näkyvyyttä kaupungin merkittävälle työpanokselle. Kaikkein tärkeintä on kuitenkin se, että tunnustus on kannustanut meitä jatkamaan eteenpäin tällä tiellä ja rohkaissut muitakin pyrkimään esteettömyyden parantamiseen muilla osa-alueilla.”

Herawati Nowak ja Lena Mellblad, Boråsin kaupungin vammaisneuvojat

2016

Milano, Italia

Osallistavan ja esteettömän Villa Finzi -puiston avajaiset

© Milanon kaupunki

Milano sai vuonna 2016 tunnustuksen selkeästä sitoutumisestaan ja monipuolisesta lähestymistavastaan esteettömyyden toteuttamiseen. Milano ryhtyi soveltamaan vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen periaatteita vuonna 2011. Samaan aikaan se sitoutui kehittämään uutta esteettömyyden kulttuuria ja strategista ja yhdenmukaista lähestymistapaa kaikille avoimen kaupungin saavuttamiseksi.

Siitä lähtien kaupunki on nostanut erityisesti esteettömyyden parantamiseen tarkoitettua kehityksen etusijalle säännöllisesti tarkistettavassa kolmivuotisessa julkisten rakennushankkeiden ohjelmassaan ja huomioinut sen myös talousarviossaan.

Palkintovuoden 2016 jälkeen kaupunki on toteuttanut useita aloitteita. Eräs niistä koski kaikkia palvelevan suunnittelun asiantuntijoista koostuvan ryhmän perustamista. Ryhmän tehtävänä oli tehdä kaupungin liikuntatilat esteettömiksi. Tämä on johtanut merkittäviin kunnostus- ja parannustoimiin: esimerkiksi kaikissa kaupungin uimahalleissa on nyt allashissit.

Kaupunki on strategisessa suunnitelmassaan sitoutunut täydelliseen esteettömyyteen pitkällä aikavälillä. Lisäksi strategisella

suunnitelmalla pyritään tuomaan kaikkia palvelevan suunnittelun periaatteet kaikkien kaupunkiympäristön suunnitteluun ja rakentamiseen osallistuvien tietoisuuteen.

Kaupunki on myös keventänyt ja tehostanut kaupunkisuunnitteluprosessejaan silloin, kun on kyse esteettömyysasioista.

Viimeaikaisiin uudistuksiin lukeutuvat myös esteettömät puistot ja leikkipuistolaitteet, vammaisten henkilöiden työmahdollisuudet, yritysten esteettömyyden parantamista koskeva pilottihanke, esteettömän julkisen liikenteen lisääminen sekä hotellihuoneiden esteettömyyttä parantavat toimet.

”Palkinto on tunnustus kaupungille työstä esteettömyysasioiden ottamiseksi osaksi kaikkea toimintaa, mutta ennen kaikkea se on kannustanut jatkamaan valitulla tiellä ja tekemään töitä entistä enemmän ja laadukkaammin.”

Milanon kaupunki

Esteetön leikkikenttä, Indro Montanelli -puisto

© Milanon kaupunki

2017

Chester, Yhdistynyt kuningaskunta

Uusi bussiasema

© Chesterin kaupunki

Vuoden 2017 voittaja oli Chester. Tuomareihin teki vaikutuksen kaupungin määrätietoinen toiminta, jolla se on halunnut tuoda historian kaikkien ulottuville. Chesterissä on panostettu siihen, että mahdollisimman suuri osa kaupungin haastavasta keskiaikaisesta infrastruktuurista olisi esteetöntä vammaisia vierailijoita varten.

Chester tarjoaa myös monipuolisesti varusteltuja esteettömiä WC-tiloja sellaisia henkilöitä varten, joilla on vaikeasta vammaisuudesta tai monivammaisuudesta johtuvia erityistarpeita ja joiden ei välttämättä muuten olisi mahdollista päästä viettämään päivää kaupungin keskustassa.

Kaupungin kaikki bussit ovat esteettömiä, minkä lisäksi kaikkien kaupungissa toimivien taksien on sovelluttava pyörätuoleille ja niissä on oltava esimerkiksi induktiosilmukka.

Chester on kilpailun voittamisen jälkeen jatkanut toimia esteettömyyden parantamiseksi. Hyvänä esimerkkinä on uusi bussiterminaali. Sen kehitystyössä kuultiin Corporate Disability Access Forum liittoa, jonka kautta kehitystyöhön saatiin 15 paikallisen ja alueellisen vammaisjärjestön panos.

Bussiterminaalia varten on laadittu myös esteettömyysopas, jonka avulla vammaiset henkilöt, avustajat ja perheenjäsenet voivat

suunnitella käyntinsä etukäteen kattavien tietojen pohjalta.

Toukokuussa 2017 avattu Storyhouse on yhdistetty kirjasto, teatteri, elokuvateatteri ja yhteisötila. Se tarjoaa paikallisille vähemmistöryhmille vuosittain yli 2 000 tapahtumaa, kuten autisteille soveltuvia tilaisuuksia sekä kursseja syrjäytyneille ja ikääntyneille väestöryhmille.

Kaikki Storyhousesissa pidettävät esitykset ovat esteettömiä. Useat työntekijät ovat osallistuneet Dementia Friends ohjelman koulutukseen ja opastukseen.

Kaupunkiympäristön parannukset ovat hyödyttäneet myös pyörätuolin käyttäjiä, opaskoiran omistajia ja pitkän valkoisen kepin käyttäjiä.

Parannetut jalkakäytävät

© Chesterin kaupunki

”Vuonna 2017 voittamamme palkinto innoitti meitä tekemään vielä enemmän töitä parantaaksemme vammaisten ja ikääntyneiden henkilöiden elämää. Voimme ylpeinä todeta, että esteettömyys ja osallisuus ovat edelleen valtuuston painopistealueiden ytimessä.”

Val Armstrong, valtuutettu, Cheshire West ja Chesterin valtuusto

2018

Lyon, Ranska

Lyon, Ranska

© Shutterstock

Vuoden 2018 voittaja, Ranskassa sijaitseva Lyonin kaupunki, on päättänyt suhtautua esteettömyyteen kaikkia aloja koskevana kysymyksenä sekä panostaa merkittävästi esteettömän ja osallistavan ympäristön luomiseen.

Lyonissa toteutetaan parhaillaan vuodet 2016–2024 kattavaa ohjelmaa, jossa keskitytään kahteen aihepiiriin: fyysiseen esteettömyyteen ja mahdollisuuteen osallistua kaupunkielämään.

Esteettömyyden parantamiseen tähtäviä pyrkimyksiä koordinoi kaupunginvaltuustoon kuuluva tehtäväpäällikkö. Tehtäväpäällikkö raportoi kaupungin virkamiesjohdolle ja kokoaa yhteen aloitteita, jotka koskevat 14:ää kaupungin osastoa, kuten kulttuuria, koulutusta, liikuntaa, lasten tukipalveluja ja julkisia alueita.

Painopisteistä ovat päättäneet yhdessä neuvoo-antava elin, joka koostuu vaaleilla valituista edustajista ja kaupungin johdosta, sekä 62 vammaisia ja ikääntyneitä henkilöitä edustavaa paikallisyhdistystä.

Optiguide-palvelun kautta vammaiset henkilöt saavat ovelta ovelle johtavat reittiohjeet sekä yksilöllistä opastusta, jotta he voivat käyttää julkista liikennettä itsenäisesti.

Vuoden 2017 lopulla Lyon julkaisi esteettömyysoppaan kaupungin rakennustöiden hallinnoinnista vastaavalle ryhmälle.

Vuonna 2019 kaupunki julkaisi myös kaikille tarkoitetun kulttuuripalvelujen esteettömyysoppaan. Opasta laadittaessa kuultiin kaupungin esteettömyystoimikuntaan kuuluvia vammaisyhdistyksiä sekä 28 kulttuurijärjestöä, jotka ovat mukana toteuttamassa kaupungin kulttuuriyhteistyön peruskirjaa.

Lyonin suunnitelmissa on tehdä lähes 700 rakennusta ja julkista paikkaa esteettömiksi ennen vuotta 2024.

”Palkinnon voittaminen on suuri ylpeydenaihe ja tuo samalla mukanaan suuren vastuun, sillä Lyonin on jatkossakin osoitettava olevansa tämän upean palkinnon arvoinen. Palkinto oli tunnustus kaikesta siitä työstä, jota olemme tehneet paitsi fyysisen esteettömyyden, myös kaupunkielämän muiden osa-alueiden esteettömyyden eteen.”

Thérèse Rabatel, sukupuolten ja vammaisten henkilöiden tasa-arvosta vastaava valtuutettu

2019

Breda, Alankomaat

Opiskelijat esittävät parannusideoitaan vammaisten urheilijoiden kuljetukseen kaupungin haastetapaamisessa

© Bredan kaupunki

Tuomarit arvostivat erityisesti Bredan kokonaisvaltaista lähestymistapaa esteiden poistamiseen. Kaupunki toteuttaa nelivuotista (2018–2021) suunnitelmaa luodakseen ympäristön, jossa esteettömyys on yleisenä normina.

”Breda kaikille” alusta on tuonut yhteen kaupunginhallinnon, matkailualan ja koulutuksen edustajia sekä vammaisjärjestöjä. Yksi alustan tavoitteista oli tehdä Bredasta esteettömän matkailun kärkikohde.

Breda noudattaa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen periaatteita, ja kaupunki on päättänyt tulla parhaaksi YK:n vammaisopimuksen vaatimukset täyttäväksi kaupungiksi.

Bredassa on menty jo paljon eteenpäin myös palkinnon voittamisen jälkeen. Paikallinen hallintoneuvosto (*College van burgemeester en wethouders*) hyväksyi kesäkuussa 2019 uudet kaupunkisuunnitelmat, joita laadittaessa oli kuultu asiantuntijoita ja vammaisjärjestöjä.

Lähivuosina kaupunki aikoo keskittyä erityisesti vapaa-ajan toiminnan esteettömyyteen. Tämä koskee muun muassa kahviloita, ravintoloita,

ostospaikkoja sekä urheilu- ja kulttuuritapahtumia. Lisäksi järjestetään koulutusta hotelli-, ravintola- ja matkailualan sekä vähittäiskaupan alan työntekijöille.

Tähän mennessä kaupunki on esteettömyyttä käsitellessään keskittynyt ennen kaikkea henkilöihin, joilla on fyysisiä vammoja, mutta vuonna 2019 se laajensi katsantotapaansa huomioidakseen myös älyllisesti kehitysvammaiset sekä henkilöt, joilla on näkymätön vamma, kuten autismi. Lisäksi on painotettu entistä enemmän tiedon tarjoamista helposti luettavassa muodossa heikon lukutaidon omaaville henkilöille.

Breda on vuodesta 2019 lähtien sitoutunut painottamaan esteettömyyttä ja osallisuutta kaikissa uusissa kaupunkisuunnitelmissa, ja tukena sillä on asiantuntevia neuvoja, niin kutsuttuja esteettömän kaupungin erityisvirkamiehiä.

18 Bredassa toimivaa organisaatiota allekirjoittaa niin kutsutun paikallisen esteettömyyden sopimuksen, minkä myötä ne sitoutuvat tekemään Bredasta aidosti esteettömän ja osallistavan

© Bredan kaupunki

”Olemme ylpeitä palkinnosta, mutta samalla olemme tietoisia siitä, että meidän tehtävänä on muuttaa voittajan saama hetkellinen huomio kestäväksi tulevaisuuden kehitystyöksi.”

Miriam Haagh, Bredan apulaispormestari

2020

Varsova, Puola

Varsova, Puola

© Shutterstock

Tuomarit valitsivat Varsovan vuoden 2020 voittajaksi, koska kaupunki on edistynyt valtavasti edellisten kymmenen vuoden aikana ja kaikkialla kaupungissa on sitouduttu vahvasti parantamaan kaupungin vammaisten asukkaiden elämänlaatua.

Varsova on omaksunut kaikkia palvelevan suunnittelun periaatteet lähtökohdaksi ja hyväksynyt niiden pohjalta toimintasuunnitelman, jossa keskitytään tiedonvälitykseen, työpaikkoihin, koulutukseen, yhteiskuntaan ja infrastruktuuriin.

Esteettömyydestä vastaavalla valtuutetulla on keskeinen rooli sen varmistamisessa, että kestäviä parannuksia toteutetaan kaikkialla kaupungissa.

Varsovassa tiedostetaan, että tehtävää on vielä paljon, ja kaupunki on laatinut suunnitelmia varmistaakseen, että myös tulevana vuosina talousarvioon varataan määrärahoja esteettömyyshankkeisiin.

Esteettömyyden parantamiseen tähtäävien aiempina vuosina toteutettujen toimien tuloksia seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Seuraavat vaiheet suunnitellaan arviointien tulosten pohjalta, ja tulevien aloitteiden mittaamiseksi asetetaan selkeitä indikaattoreita.

Selkeät ja perusteelliset esteettömyysstandardit auttavat varmistamaan, että kaikkien kaupungin rakennushankkeiden suunnittelu ja rakennustyöt ovat laadukkaita ja esteettömyys toteutuu tyydyttävällä tavalla.

Uudella Varsova 2030 strategialla on pitkälle tulevaisuuteen ulottuva vaikutus sekä kaupungin rakennetun että sosiaalisen ympäristön kehitykseen. Painopisteinä ovat muun muassa perusterveydenhuollon ja ehkäisevän terveydenhuollon saatavuus sekä sosiaalisen ja julkisten palvelujen parantaminen, mukaan lukien sähköisen terveydenhuollon ja sähköisten palvelujen (IT-järjestelmien) saatavuus vammaisten henkilöiden näkökulmasta.

Yksi erityistavoitteista on rakennetun ympäristön jäljellä olevien esteiden poistaminen. Tämän saavuttamiseksi toteutettavia aloitteita ovat muun muassa hissien asentaminen historiallisiin kohteisiin, kuten Łazienkowska-tien varrelle, sekä aukioiden muutostyöt.

”Varsovassa tehtiin useita vuosia työtä Esteetön kaupunki palkinnon eteen. Olemme kaikki oppineet, miten nykyaikaisen suurkaupungin on toimittava, jotta kaupunki on jokaiselle asukkaalle miellyttävä paikka asua ja käydä töissä. Kaupunkimme luonteeseen kuuluu, että ketään ei jätetä ulkopuolelle.”

Rafał Trzaskowski, Varsovan kaupunginjohtaja

Veiksel-joki Varsovassa

© Shutterstock

Esteetön kaupunki 2021 -kilpailuun osallistuminen

Esteetön kaupunki palkinnolla annetaan tunnustusta kaupungeille, jotka ovat omilla toimillaan pyrkineet parantamaan esteettömyyttään asukkaitaan varten.

EU:n perustamalla kilpailulla edistetään vammaisten henkilöiden yhtäläisiä mahdollisuuksia kaupunkielämään ja tarjotaan paikallisviranomaisille mahdollisuus jakaa parhaita käytäntöjään ja saada niille julkisuutta.

Kilpailu täyttää jo kymmenen vuotta, ja vuodesta 2020 lähtien komissio myöntää voittajalle sekä toiseksi ja kolmanneksi sijoittuneille rahapalkinnot seuraavasti:

- 1. palkinto: 150 000 €
- 2. palkinto: 120 000 €
- 3. palkinto: 80 000 €

Haluaisitko, että sinun kaupunkisi on yksi ensi vuoden voittajista? Haluatteko jakaa omia kokemuksianne ja esteettömyyden parantamiseen tähtäviä toimintatapoja muiden kaupunkien kanssa?

Kuka voi osallistua?

Osallistujan on oltava hallinnollinen taho, joka edustaa jossakin EU:n jäsenvaltiossa sijaitsevaa yli 50 000 asukkaan kaupunkia. Jäsenvaltioissa, joissa on vähemmän kuin kaksi näin suurta kaupunkia, kahdesta tai useammasta kaupungista koostuvat kaupunkialueet voivat myös osallistua, jos niiden yhteenlaskettu väkiluku on yli 50 000 asukasta.

Koska sama kaupunki ei voi voittaa Esteetön kaupunki palkintoa kahtena peräkkäisenä vuonna, vuoden 2020 voittajakaupunki ei voi osallistua uudestaan vuonna 2021. Kaikki muut kaupungit, kuten toisen ja kolmannen palkinnon voittajat ja erityismaininnan saaneet kaupungit, voivat osallistua uudelleen.

Kilpailuun valmistautumisen avuksi laaditut ohjeet ja kilpailun säännöt tulevat hakuajan alkaessa saataville kaikilla EU:n virallisilla kielillä Esteetön kaupunki 2021 kilpailun verkkosivustolle osoitteeseen

ec.europa.eu/social/accesscityaward2021

Valintaprosessi

Raadit arvioivat toteutettuja ja suunniteltuja toimenpiteitä seuraavilla alueilla:

- rakennettu ympäristö ja julkiset tilat
- liikenne ja siihen liittyvä infrastruktuuri
- tiedonvälitys ja viestintä, mukaan lukien uudet tieto- ja viestintäteknologiat
- julkiset tilat ja palvelut.

Raadit arvioivat hakemuksia seuraavien kuuden kriteerin perusteella:

- toimenpiteiden laajuus
- omistajuus, sitoutumisen taso
- vaikutus
- laatu ja tulosten kestävyys
- vammaisten henkilöiden ja yhteistyökumppaneiden osallistuminen
- sosiaaliset innovaatiot.

Valintaprosessi on jaettu kahteen vaiheeseen: esivalinta kansallisella tasolla ja lopullinen valinta Euroopan tasolla. Kunkin maan **kansallinen raati** valitsee Euroopan komission määrittämiä arvosteluperusteita käyttäen enintään kolme kaupunkia kansallisten hakijoiden joukosta.

Kansalliset ehdokkaat etenevät kilpailun toiseen vaiheeseen ja **eurooppalaisen tuomariston** arvioitaviksi. Esteetön kaupunki 2021 kilpailun voittaja julkistetaan **marraskuun 2020 lopussa**. Seremonia järjestetään Euroopan vammaisten päivään liittyvän vuosittaisen konferenssin osana Brysselissä.

Esteetön kaupunki kilpailun sihteeristö

Esteetön kaupunki kilpailun sihteeristö voi auttaa hakemuksen valmistelussa. Jos tarvitset lisätietoja, ota yhteyttä:

secretariat@accesscityaward.eu

Yhteydenotot EU:hun

Käynti tiedotuspisteessä

Euroopan unionin alueella toimii yhteensä satoja Europe Direct -tiedotuspisteitä. Lähimmän tiedotuspisteen osoite löytyy verkosta:

europa.eu/european-union/contact_fi

Yhteydenotot puhelimitse tai sähköpostitse

Europe Direct -palvelu vastaa Euroopan unionia koskeviin kysymyksiin. Palveluun voi ottaa yhteyttä

— soittamalla maksuttomaan palvelunumeroon 00 800 678 910 11

(jotkin operaattorit voivat periä puhelumaksun),

— soittamalla puhelinnumeroon +32 22999696 tai

— sähköpostitse: europa.eu/european-union/contact_fi

Tietoa EU:sta

Verkkosivut

Tietoa Euroopan unionista on saatavilla kaikilla EU:n virallisilla kielillä Europa-sivustolla,

europa.eu/european-union/index_fi

EU:n julkaisut

EU:n ilmaisia ja maksullisia julkaisuja voi ladata tai tilata osoitteesta

publications.europa.eu/fi/publications. Ilmaisia julkaisuja on mahdollista saada usean kappaleen erinä ottamalla yhteyttä Europe Direct -palveluun tai paikalliseen tiedotuspisteeseen (ks. europa.eu/european-union/contact_fi).

EU:n lainsäädäntö ja siihen liittyvät asiakirjat

EU:n koko lainsäädäntö vuodesta 1952 ja muuta tietoa EU:n oikeudesta on saatavilla kaikilla virallisilla kielillä EUR-Lex-tietokannassa osoitteessa eur-lex.europa.eu

EU:n avoin data

EU:n avoimen datan portaalini (data.europa.eu/euodp/fi) kautta on saatavilla EU:n data-aineistoja. Data on ilmaiseksi ladattavissa ja uudelleenkäytettävissä sekä kaupallista että ei-kaupallista käyttöä varten.

Vuosittaisessa Esteetön kaupunki -kilpailussa annetaan tunnustusta sellaiselle Euroopan kaupunkien toiminnalle, joka tekee kaupungeista aiempaa esteettömpiä vammaisille ja vanhuksille. Tässä esitteessä kerrotaan vuoden 2020 voittajien, finalistien ja erikoismaininnan saaneiden kaupunkien saavutuksista: Varsova (Puola), Castelló de la Plana (Espanja), Skellefteå (Ruotsi), Évreux (Ranska), Tartto (Viro) ja Hania (Kreikka). Kilpailussa painotetaan konkreettisia toimia, joihin näissä kaupungeissa on ryhdytty esteettömyyden parantamiseksi. Tällaisiin toimiin kuuluvat esteettömät julkiset tilat ja kulttuuritilat, julkisen liikenteen esteettömyyden parantaminen, parannetut palvelut niille, joiden vammat eivät ole näkyviä, ja älykäs pysäköinnin hallintajärjestelmä.

Julkaisuja voi ladata tai tilata maksutta osoitteesta

ec.europa.eu/social/publications

Jos haluat saada ajantasaista tietoa työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosastosta, tilaa maksuton sähköinen uutiskirje Social Europe e-newsletter osoitteesta

ec.europa.eu/social/e-newsletter

Social Europe

EU_Social

Euroopan unionin
julkaisutoimisto